

- Sakař, V. 1974: Čechy a Norikum. In: V. Sakař (ed.), Římské importy, Praha, 56–61.
- Sedlmayer, H. 1995: Die römischen Fibeln von Wels. Quellen und Darstellungen zur Geschichte von Wels. Sonderreihe 4. Wels.
- Sedlmayer, H. 1999: Eine Kleeblattkanne aus Wien. Fundort Wien. Berichte zur Archäologie 2, 16–17.

Jan Jílek

Andreas Heege a kol., Einbeck im Mittelalter: Eine archäologisch-historische Spurensuche, Studien zur Einbecker Geschichte, Band 17, Insee Verlag Oldenburg 2002, 336 str. s barevnými obrázky a fotografiemi.

Knih nadepsaného titulu není na trhu k dispozici mnoho. V rámci monografie města Einbeck je velmi přehledně a logicky zachycen jeho středověký vývoj a současný stav archeologického výzkumu. Archeolog zde úzce spolupracuje s ostatními vědeckými disciplinami, ať již přírodovědnými či historickými, což přináší širší a rozmanitější pohled na danou problematiku.

Do první kapitoly jsou zařazeny základní informace o vzniku a vývoji města od počátků v podobě knížecího dvora (dřevohlinité stavby, samotný dvůr opevněný palisádou, snad i příkopem), nadačního kláštera sv. Alexandra (první zmínka 1137) a předměstského trhového osídlení ve 12. století. O vzniku samotného střediska městského charakteru (Neustadt) není prozatím jasno, jelikož listina udělující městu privilegia není známa. Zde se badatelé opírají o latinský výraz „civitas“, použitý poprvé roku 1239. Důležitá je také zmínka o „Nova civitas“ z roku 1264. Takto vzniklé nové město zabíralo plochu 15,6 ha a pojalo již i klášter sv. Alexandra.

Následně se autoři zmiňují o všech dalších typických otázkách rané středověké městské archeologie, jako jsou opevnění, městská práva a vedení města, dosídlování volných ploch a předměstí, problematika jednotlivých kostelů, klášterů a špitálů, řemeslníků a cechů. Důležitá je především subkapitola o vzezření měšťanského domu kolem roku 1300.

Tato úvodní část je doplněna zdařilými rekonstrukcemi města v horizontech kolem let 1200, 1320 a 1530 (poslední středověká fáze před velkým požárem roku 1540). Citelně zde však chybí podrobnější a názornější mapka se zachycením města v rámci Německa, případně jednotlivých dalších zemí.

Zvláštní pozornost je věnována samotnému stavebnímu vývoji města, především hradeb, kostelů i měšťanských domů a celkové infrastruktuře. Především posledně zmíněné téma bývá často v některých publikacích o středověkých městech, především našich zemí, neprávem opomíjené a ocitá se jakoby na okraji zájmu badatelů. Přitom měšťanský dům je jednou ze základních složek středověkého města. Historická část monografie pak končí velkým požárem města roku 1540 a jeho opětovným budováním, spolu se stručným přehledem hlavních událostí (především válečných) a industrializací 20. století.

Druhá část knihy je věnována samotnému archeologickému bádání. Začíná stručným shrnutím dějin výzkumu. Dále je velmi populární formou představena archeologie jako samostatná vědní disciplína, což naznačují i názvy jednotlivých kapitol jako Časové horizonty či Archeologie a odpadky.

Následuje 10 kapitol o archeologických zjištěních v rámci jednotlivých městských problematik (opevnění, zbraně, veřejné – městské budovy, uliční síť a dálkové cesty, městský potok, vodní zařízení a používání vody, kostely, výzkumy domů, řemeslníci a jejich výrobky, poutě, radosti a pověry) a závěrečné zamyšlení pod názvem „Zůstávají otázky“ se stručným shrnutím známé problematiky a vytýčením cílů a možností budoucích výzkumů.

Jako velmi povedenou hodnotím grafickou úpravu práce, počínaje nápaditým dělením kapitol podle barev a tím i snadnější orientací v rámci knihy; velmi esteticky působivé je rovněž upřednostnění obrazových vjemů nad texty. Snad pouze poměrně drobný a hustý hlavní text je méně přehledný. Také citace jednotlivých použitých prací je díky zaměření knihy spíše k veřejnosti než pro úzký okruh odborníků uplatněna pouze souhrnně vždy v dolním rohu každé strany, takže není snadné najít zdroje konkrétních publikovaných informací. Jinak je však pracováno se širokým spektrem literatury, jejíž seznam je uveden na konci práce.

Závěrem musím konstatovat, že kniha tohoto formátu o kterémkoli městě z prostoru českých zemí tu prozatím citelně chybí a její sestavení by bylo u nás jistě v oboru středověké archeologie velkým počinem. Nezbyvá než popřát hodně štěstí možným budoucím autorům.

Petr Holub